

ad licentis emptionis, etiam expresse mentio fuisset facta.

66 Sexto: † Contra Reum militat Herbipolensis Recessus, n. 13. ubi ipsi, tanquam successori, onus hoc in totum iniunctum est, licet saluo regressu contra venditionem, & quemcunque alium.

67 Septimo: † Verisimilior est Actoris Verzeichnus/num. 16. vt, quæ continet utrosque Dominos recipientes die Gült. Cum e contra, Rei Verzeichnus/litera B. num. 13. in protocollo, tantum mentionem faciat Herbipolensis, nec concordant in hac designatione die Wehen vnd Malter/vt cunq; fiat computus, quoad mensuram. Ex quibus apparet, quod licet obscuritas sit in obligatione: tamen

68 propter plures concurrentes † præsumptiones: (ad quas etiam definitiue per Actorem conclusum est) probatio contrarii, merito in Reum reiicienda videtur. Attento maxime, quod in Epistola ad Herbipolensem, d. numer. 13. rotunde allegat, daß die Beschwerden zugleich getheilt worden: Idemque in hac lite contendit. Quare mallet ipsi Reo adhuc præfigere ex officio, terminum quatuor mensium, ad legitime docendum sem/itt Gegebenberichts/numero 12. angeben nimirum, daß Actor den halben Theil/der darinn angezogenen vnd streitigen Korns Gült/zubezahlen schuldig sub comminatione conclusionis causæ. Quo casu etiam exhibere potest den rechten Theilzettel / darauff der Cammeracht zu Würzburg Handschriefft / vt ipse dicit in responsione ad Herbipolensem, quæ habetur sub d. num. 13. etsi Reus nihil amplius probaret, condemnarem illum, iuxta petitionem libelli; expensis tamen compensatis. Nec displicebit, si Domini etiam Actoriniungere velint editionem sui original Theilzettels.

Quantum attinet ad petitionem in d. Gegebenberichts/quo ad restitutionem der zehen Malter Korns/ & relaxationem der achtzehen Wehen: quia ista reconuentionem sapiunt, nec tamen in forma, siue per modum libelli repetuntur, posset pronunciar, wolle er Actorem deswegen Spruch vnd Forderung nicht erlassen/ daß er sein Klag vorbringen mög/ daß darauff ergehen soll/was recht ist. Vel posset hoc silentio præteriri, donec super vltiore probatio ne partes audiantur, præmittatur solum d. interlocutoria.

D.N.N. Concludunt per omnia cum Correferente.

V O T V M X X X I I .

In causa S.N. contra H.V.

S V M M A R I A .

- 1 Appellare licet non solum à delatione, sed etiam à iuramenti præstatione.
- 2 Contrahere volens cum alio tertio Tutore, procuratorio, vel institorio nomine mentionem officij sui vel mandati facere debet, & quare.
- 3 Mandatum suscipiens, quando videtur actum gerere nomine mandantis.

4 Procurator, vel institor, simpliciter cum tertio contrahens, nomine proprio præsumitur fecisse: Etiam respectu ipsiusmet mandantis: si præcedens mandatum fuisset valde generale. num. 5.

6 Institor, in dubio, proprio nomine contrahere intelligitur: Et inductio, quis semper contrahere præsumitur nomine proprio, etiam in rebus alienis. num. 7.

8 Actus ab herede censetur gestus, proprio nomine, licet nomine alieno, scilicet eius, ad quem negocium spectabat, geri potuerit.

9 Institor finito etiam officio, conueniri potest.

10 Dominus in cuius nomine agitur, quando obligetur, & institor non, item, quando institor taliter contrahens obligetur num. 11.

10 Argumenta huius causæ, in libello Appellationis adducta quæ & num. 12. 14. 16. & 19. Et quare nihil releuent, num. 11. 13. 15. 17. & 20.

18 Iuramentum, vbi cunq; etiam contra semiplene probantem, est præsumptio aliqua, etiam leuissima, nunquam semiplenam habenti probationem deferretur.

21 Præponens & præpositus, tanquam ambo ad idem in solidum obligati vti duo rei debendi conueniri, & iudicia cumulari possunt.

22 Creditor, vbi non potest consequi à priori conuentorum id, quod sibi debetur, tunc de equitate ei permittitur finito priori iudicio, cum alio agere.

Submissum ratione admissionis grauaminum, quæ cum priora tantum contineant, definitiue pronunciat.

Legitimationes iuxta: Quoad appellationem, à decreto primæ instantiæ, 17. Decemb. Anno 61. lata, videri posset, illam desertam: cum demum appellatum sit 14. Ianuarii, anni sequentis. Verum quia non solum à delatione, † sed à præstatione etiam iuramenti, appellare licet, Myns. obs. 39. centur. 1. & 14. cent. 2.

Idque multis præiudiciis confirmari possit: Cum pars iuste dubitet, vtrum aduersarius tale iuramentum subiturus, & an forte Iudex secundum illud, aut aliter, iudicaturus sit, præsertim cum grauamen sit irreparabile per appellationem à definitiua, secundum iuramentum lacum, in quo cognoscitur, an etiam iuramentum recte delatum sit, vt in l. admonendi de iureiur. Innoc. & Dd. in cap. fin. numero 2. quod met. caus. Abb. c. fin. in princ. numero 11. & ibi in princip. de iureiur. Ideo recte saluari potest d. appellatio.

Deinde licet in secunda instantia desertio per Appellatorem, siue Actorem allegata sit: Tamen & renuntiatum est exceptioni, ac protestatum sapius, de impedimentis, ac non labendis fatalibus, prout ibi moris est, ita vt nihil ista ipsam moueant.

Deueniendo itaq; ad merita, Actum ex vendito, ad precium, l. Iulianus. §. Ex vendito. de act. empti. Requisita sunt, vt Rosfr. ibidem.

An Probata? Sic per confessionem ad 5. & 6. de functionalem primæ instantiæ, vt & per rest. ad 19. interrog. confitetur Actor, ad 11. 12. 13. defensionales

nales & apparet ex instrumentis, *lit. B. C.* vbi pro-
xenetæ testantur, quod non, nisi vno casu, instito-
rio nomine, cum eo contraxerint: & *Helmann*
magnæ fidei Antuerpiæ fuerit, ibique per instito-
res exercuerit. Et est in cōfesso ad 8. 9. 10. defension-
nales.

Facit præterea, quod Reus in exceptionibus
secundæ instantiæ ait, probari posse, quod, dum
Actor fuit minister *Iohann. de la Ville*, ipse Reus
sæpius diuerfas merces, fide dñi sui, *Helmāni*, ac-
ceperit, idq; vidente, & audiente Actore, & quod
dicit. *Villa* in suo libro rationum posuerit, *Helmā-*
num debitorem, ac merces signo eiusdem *Hel-*
manni signarit. Quod idem in 13. & 14. articulis
nostri libelli repetitur.

Ad quod argumentum respondet Actor, con-
tractum esse cum Reo, nomine suo proprio, nul-
la alia extrinseca qualitate adiecta, neque vlla
mentionem facta d. *Helmanni*, nec se eius fidem se-
cutum, sed Emptoris, *Rei*. Idque ex testium dictis
haud obscure colligitur. Siquidem ad 12. interro-
gatorium dicit testis primus: quod Reus etiam a-
liorum institor fuerit: Item ad 25. articulum quod
etiam proprio suo nomine exercuerit negotiatio-
nem. Cui concordant testes 2. 3. 4. ad tertium arti-
culum cum bonis rationibus: vbi testis quintus
similiter de *Rei* schedula obligatoria, tā suo pro-
prio, quam *Helmanni* nomine prout certa sum-
ma pecuniæ mutuo accepta. Imo quod eandem
quoque post fallimentum *Helmanni*, testi exol-
uerit & restituerit, clare deponit. Eodem modo
testis 4. & 5. ad 20. interrog. iterum de seip-
sidi dicunt, quod cum Reo, suo proprio nomine con-
traxerint.

Et testis 2. 3. ibidem asserunt, nonnullos plus
fidei habuisse Reo, quam *Helmanno*. Quibus
conuenit propria *Rei* confessio, in d. Exception.
fol. 13. quod interdum se debitorem constituerit,
nomine domini sui, apud eos, quibus dominus
suis ignotus fuit. Adhæc testis primus iterum ad
21. interrogatorium ad 2. articul. dicit: Quod sciat,
in contrahendo huius nullam factam fuisse men-
tionem. Qui in hoc habet contestem, ad d. se-
cundum articulum.

Debet autem Tutor, Procurator, vel institor,
si ¶ velie Tutorio, Procuratorio, vel institorio no-
mine, & sub tali qualitate, cum alio tercio contra-
here, facere mentionem officii sui, ad hoc, ne pos-
sit is, cum quo actus geritur, vel contrahitur, i-
gnorantiam mandati prætere, seu allegare,
Alexand. l. 1. §. nunciatio. n. 14. de op. noui nunciat. Alciat.
reg. 2. præsumpt. 24. n. 5. 6. 8. Folm. in c. cum M. Ferrarens.
n. 2. de const. vel facere mentionem de suo manda-
to: Socin. conf. 113. n. 2. vol. 4.

Non obstat, quod qui mandatum suscipit, vir-
detur actum gerere, nomine mandatis, etiā quod
simpliciter actum illum gerat, *Roman. consil. 91. n. 9.*
Natta consilio 636. numer. 68. Alex. consil. 25. libr. 2. alias
consilio 90. numero 9. 10. volum. 3. Idem in l. qui in alie-
n. 1. §. si is quis putabat. numer. 5. de acquir. hered. ibid. Bar-
tol. & Iason. Alciat. d. loco. numero 1. Quia illud proce-

dit, ¶ quoad mandantem & mandatarium: non
autem, quo ad tertium, *Alciat. ibid. numero 5. Socin.*
consilio 68. numero 2. volum. 3. vbi dicit: quod, quan-
tum ad mandantem, pro eo dicatur quis actum
gerere; & tamen respectu illius, cum quo actum
gerit, proprio nomine obligetur, *Bartol. & Dd. in d.*
§. si is qui. Alexand. d. §. nunciatio. num. 14. vsque 17. de o-
per. no. n. nunciat.

Vnde si procurator, vel institor, ¶ simpliciter
cum tertio contrahat, præsumitur potius fecisse
nomine proprio, per supra allegata. Etiam respectu
ipsiusmet mandantis, ¶ quando mandatatum pro-
cedens fuisse valde generale, vt *Alciat. d. loco. num.*
9. Fab. de Mont. de empt. & vendit. numero 3. quest. princ.
16. q. vers. Item queritur. numer. 29. Et quod in du-
bio Institor ¶ proprio nomine contraxisse intel-
ligatur, notatur in l. si ita stipulatus. §. *Chryfogonus.*
de verb. obliga. facit lex magis. de solut. & leg. quacunque
ratione. vbi glossa, de procur. Dec. consilio 7. numero 5.
Quod in dubio ¶ semper quis præsumitur nomi-
ne proprio contrahere, etiam in rebus alienis. Et
in simili actus ¶ censetur gestus ab hærede, pro
prio nomine, licet potuerit geri nomine alieno,
scilicet illius, ad quem negotium spectabat, *Bar-*
tol. l. gerit. 3. quest. princ. vers. secundo modo. de acquir. ha-
red. l. asen. l. pro hærede. §. Papinianus. numero 10. Socin.
d. consilio 113. numero tertio. Imo finito etiam officio,
potest ¶ institor conueniri, vbi est contractum
cum eo, eius contemplatione magis, quam præ-
ponentis, vt qui absens erat, sicut nostro casu, *Cas-*
treus. l. 1. §. exercitorem. numer. 4. de exercit. action. Rom-
chig. in l. 9. de duobus reis. in princip. numero 173. Bartol.
Socin. consilio 154. in fin. volum. 2. per d. l. eandem. quo
loco recenset Socin. a. n. 6. vsque ad 16. Incip. casus quib-
us. vol. 2.

Nec releuant, quæ in libello Appellationis ex
informatione iuris adducta sunt, ¶ multisque an-
thoritatibus corroborari possunt, de quo & *Rom-*
chig. dict. loco. numero 175. vbi tenet, non institorem,
sed dominum obligari, per rationes, vt ibi & nu-
mero 176. Teneri quidem institorem solutionem
procurare, vel soluere, de bonis præponentis, non
autem de bonis propriis, & num. 177. Quia ista om-
nia ¶ suis in casibus procedunt, scilicet, quan-
do apparet, contractum vel actum esse institorio no-
mine: Sicut ad obligandum institor, l. si. de inst. act.
illam qualitatem requirit. Secus in dubio, ¶ & v-
bi sub tali nomine, qualitate, siue contemplatio-
ne, nec expresse contractum, nec præsumi ur esse
contractum: maxime considerata loci distantia,
vbi præponens tunc temporis erat, & facile con-
ueniri non poterat: Sicque magis ad contrahen-
tem præsentem, quam absentem, qui nec bonai-
bi habebat, respexisse venditor videtur: vt in simili-
tenuit *Casreus. consilio 29. num. 3. pars. 2. d. §. exercito-*
rem. per l. cum qui. C. si cert. petat. Imo, quādo contra-
hens institor, etiam proprio nomine contrahere
solitus, vt hic, vnde ab vno ad alium casum male
infertur.

Secundum argumentum Elisionis est, ¶ signa-
ta esse Valcula & Saccos, propria manu Actoris,
signo

signo d. Helmanni, vt in 6. defensionali. Sed respondet Actor, ꝑ se signasse signo, prout Reus ipsi præscribit, nesciens, an fuerit Rei, vel domini sui signum: quod etiam apud me nihil certi cõcludit, tanq̃ in actu indifferenti, qui magis in consequentiam contractus, & repetita, siue subaudita priori qualitate, gestus dici potest.

14 Tertium argumentum: ꝑ Transmissas esse merces Venetias ad Helmannum, easq; ipsum accepisse, vt deponit filius d. Helmanni, de quo extat Instrumentum Notarij, in actis prioris instantiæ. Respondetur: ꝑ hic magis contractum, eiusq; qualitatem, quam ea, quæ ipsum consecuta sunt, & Reus, emptor, postea suo arbitrio egit, ponderanda esse: nihil enim hoc ad venditorem.

15 Quarto: ꝑ offert Reus in informatione iuris, prestare iuramentũ, quod non aliter cum Actore cõtraxerit. Respondetur: ꝑ quod licet semiplenam habenti probationem, deferri possit, *glossa in leg. admonendi de iur. iur. c. fin. eod. tit. c. ex insinuatione de procurat.* Tamẽ hic nondum semiplene probauit, cum ne vnicum quidem testem pro se habeat: Et vbicunq; etiam cõtra semiplene probantem, ꝑ est præsumptio aliqua, etiã leuissima, iuramentum nunquam defertur: *Ioann. de Amicis. consilio 71. nume. 16.* Deinde & Actor sibi hoc in euentum deferri petit, videlicet in designatione testium, in secunda instantia exhibita: qui tamen intentionem suam plene probauit. Consideratis autem argumẽtis Elisionis, rectius illi deferendum putat, si maioribus ita conclusum fuerit.

16 Quinto, & Vltimo: ꝑ Actorẽ professum esse, se creditorem in hoc esse Helmanni, vt quia constituerit Michael Antonium Antuerpiam pro exigendo debito, à d. Helman in Ciuitate Coloniensi, prout alii ipsius creditores. Qui Antonius obtinuerit, nomine omnium creditorũ, à Senatu Coloniensi, quod Reus cõtractus fuerit, ipsi rationes reddere. Sicut habetur in 7. & 8. articul. non defertæ appellationis, & in d. Exceptionibus. Quo etiam pertinet documentum *litera E.* Respondet Actor, ꝑ se non aliter d. Constitutioni subscripsisse nisi absque præiudicio huius causæ. Facit testis 1. ad 26. Interrog. Vnde colligo, quod in euentum tantum d. Helman pro debitore agnouit, vt si forte (considerata Rei exceptione) nihil in hac lite contri-

psum obtinere posset. Quæ præstatio, siue reseruatio (cuius tamen non facta legitima fides, nisi quod in specie non contradicitur) conseruauit ei ius suum, ex quo dependebat à facto solius præstantis: *Bart in l. non solum. §. morte numero 16. Alexand. nu. 13. de oper. noui nũciat. per d. l. qui aliena. glossa in l. vt debitum. verb. soluatur. Cod. de hered. act. Felin. c. cum M. Ferrar. numero 77. de consitut. Ronchig. dict. loco in lege 3. versic. vtrique. numero 38. adeo, vt non videatur elegisse personam præponentis: aut in hoc variasse, & Reum penitus dimisisse, vt non haberet regressum contra illum. Imo posito, quod & Helmannum simul cõuenerit (sicut*

vno & eodem tempore, & præponens, & præpositus, ꝑ tanquam ambo ad idem, in solidum obligati, vt duo rei debendi conueniri, & iudicia cumulari possunt *Ronchig. d. leg. tertia. §. vbi duo Rei à numero 78. vsque ad numerũ 85.)* vel ab initio solum etiam elegerit: illa tamen electio non debet præiudicare agenti, quo minus & Reus noster interim, pendente etiam adhuc priore iudicio (si Actori vel creditori ita visum sit) conueniri potuerit: non habita quoque ratione, vtrum is, qui primo conuentus fuit, sit soluendo, nec ne? *vt Ronchig. d. loco.*

Præterea, vbi quis nõ potest consequi à priori conuento, ꝑ totum id, quod sibi debetur, tunc permittitur de æquitate finito priori iudicio, cum alio agere: Idque euenit in omnibus casibus, vbi electio vnus, nõ præiudicat: *Ronchig. dict. l. 9. in princip. num. 180.*

Concludit, per nullum, ex supra dictis argumentis, Actionem, quoad contractum ipsum, elisam, & pronunciantum, bene iudicatum, & male appellatum, *compensatis tamen expensis.*

Hinc etiam ad interessẽ quod attinet, ex iisdem rationibus (potissimum vt Reus iurare offert, *vt supra*) reformandam sententiam, & in eo male iudicatum, Reumq; absolendum censet: quamuis hoc sit contra regulam *leg. curabit. Codice de act. empr. & leg. final. de peric. & commod. res vend.*

Salus.
D.L. Correferens: concludit simpliciter cum Domino Referente: placet etiam, vt sententiæ reformetur, quoad interessẽ: maxime cum nihil rei emptæ, ad Reum peruenerit, sed transmissa Venetias. Ergo & expensas compensat.

D.N.N. & N. Simpliciter per omnia cum Referente concludunt.

Sententia.
In causa I.H. contra C.H.

S V M M A R I A.

1 Tutori, quem pupillus non vult liberare, quot competent remedia.

2 Tutor, Curator, ac quilibet ministrator alienarum rerum, naturali & ciuili ratione librũ rationum conficere, rationem rerum à se gestarum, plenam, fidelem & diligentem reddere tenentur. Ratio eius, quare multo magis in administratione bonorum pupillarum quam in rebus omnibus recepto-

rum pupillarum quam in rebus omnibus recepto-

rum pupillarum quam in rebus omnibus recepto-

rum pupillarum quam in rebus omnibus recepto-

rum pupillarum quam in rebus omnibus recepto-

rum pupillarum quam in rebus omnibus recepto-

rum pupillarum quam in rebus omnibus recepto-

rum pupillarum quam in rebus omnibus recepto-

rum pupillarum quam in rebus omnibus recepto-

rum pupillarum quam in rebus omnibus recepto-